

บทที่ 4

บทสรุป

การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนในสมัยรัฐบาลจอมพล ถนอม กิตติขจร บริหารประเทศในช่วงแรก ๆ ระหว่างปี 1964-1968 นั้นมีลักษณะต่อเนื่องมาจากนโยบายที่รัฐบาลชุดก่อน ๆ ได้กระทำมา ก็คือ นโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขัน เฉพาะอย่างยิ่งต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้นำไทยได้ใช้มาตรการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศมาใช้ปฏิบัติเพื่อต่อต้านประเทศดังกล่าว อาทิ การเข้าร่วมในสนธิสัญญาซีโต้ ซึ่งเข้าใจกันว่าเป็นสนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ การไม่รับรองสาธารณรัฐประชาชนจีน ในองค์การสหประชาชาติ การใช้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 ซึ่งห้ามมิให้นำสินค้าที่ผลิตหรือมีกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาในประเทศไทย การใช้พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ปี 1952 และฉบับแก้ไขปี 1969 การแสวงหาการประกันความมั่นคงจากสหรัฐฯ ในรูปของสนธิสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ กับสหรัฐฯ ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยจำนวนมาก รวมทั้งการใช้สื่อมวลชนของรัฐบาลทำการโฆษณาโจมตีรัฐบาลปักกิ่งมาตลอด มาตรการเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นปฏิปักษ์อย่างชัดเจนต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนของรัฐบาลไทยในสมัยนั้นซึ่งการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ส่วนหนึ่งเกิดจากบรรดาผู้นำไทยมีทัศนคติในแง่ลบต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตลอด นับตั้งแต่ประเทศดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์เมื่อปี 1949 นั้นเอง

ในช่วง 1964-1968 ผู้นำไทยได้ดำเนินนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขัน เฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เป็นคอมมิวนิสต์ประเทศหนึ่งที่ประเทศไทยดำเนินนโยบายที่แสดงถึงความเป็นปฏิปักษ์เห็นได้อย่างชัดเจน โดยผู้นำไทยเชื่อว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายก้าวร้าวข่มขู่รุกรานและมีเจตนาขยายอิทธิพลของตนโดยผ่านทางเวียดนามและลาว ดังนั้นผู้นำไทยจึงได้ให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ตามนโยบายรับศึกนอกประเทศ โดยอนุญาตให้ทหารต่างชาติคือทหารอเมริกันเข้ามาในประเทศไทย รวมทั้งอนุญาตให้สหรัฐฯ สร้างฐานทัพอากาศในประเทศ เพื่อไปปฏิบัติการในสงครามเวียดนาม กับยังส่ง

ทหารอาสาสมัครไทยเข้าร่วมรบอย่างเปิดเผยในสงครามเวียดนามด้วย นอกจากนี้ ผู้นำไทยยังมีบทบาทร่วมกับสหรัฐฯ ในการแทรกแซงกิจการภายในประเทศลาว โดยสนับสนุนฝ่ายขวาต่อต้านขบวนการปลดปล่อยลาวที่นิยมคอมมิวนิสต์ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือรัฐบาลลอนนอลในปี 1970 ด้วย

อย่างไรก็ตามในช่วงปี 1969-1973 สภาการเมืองระหว่างประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเมื่อสหรัฐฯ ได้ประกาศสัทธิณิกสัน อันแสดงถึงเจตนาที่จะลดบทบาทของตนลงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนนำไปสู่การปรับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับสาธารณรัฐประชาชนจีน การเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าวของสหรัฐฯ มีผลกระทบต่อนโยบายต่างประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะรัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายพึ่งพาสหรัฐฯ ในการต่อต้านสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตลอด ดังนั้นเมื่อผู้นำไทย โดยเฉพาะฝ่ายพลเรือนได้ตระหนักถึงเรื่องดังกล่าว จึงเริ่มมีความเคลื่อนไหวที่จะหาทางปรับความเข้าใจกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดย ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทในขณะนั้น ได้แสดงท่าทีที่จะติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อหาทางที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ แต่ได้รับการคัดค้านจากผู้นำฝ่ายทหารในขณะรัฐบาล เนื่องจากผู้นำทหารยังมีความหวาดระแวงในสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงต้องการดำเนินนโยบาย "รอดูไปก่อน" กับประเทศดังกล่าว

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากประธานาธิบดีนิกสันได้เดินทางไปเยือนปักกิ่งเมื่อปี 1972 ผู้นำทหารไทยจึงได้เริ่มมีความเคลื่อนไหวที่จะติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยส่งตัวแทนของรัฐบาลไปติดต่อกับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำกรุงลอนดอนเพื่อหยั่งท่าทีของสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าจะยินดีต้อนรับคณะนักกีฬาป้องกันของไทยหรือไม่ และสาธารณรัฐประชาชนจีนตอบยินดีไม่ขัดข้องแต่อย่างใดโดยได้เชิญคณะป้องกันของไทยให้เข้าร่วมการแข่งขันชิงชนะเลิศแห่งเอเชียเมื่อเดือนกันยายน 1972 ที่กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

หลังจากนั้นความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้รับการพัฒนาขึ้นด้วยดีตามลำดับ เช่นในด้านกีฬาได้มีการแลกเปลี่ยนเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างทั้งสองประเทศโดยการแข่งขันเทนนิสและแบดมินตัน ในด้านการค้า รัฐบาลไทยได้พยายามที่จะแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 เพื่อหาทางติดต่อกับการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ยังมีการติดต่อทางวัฒนธรรมอื่น ๆ อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นไปอย่างจำกัดมาก เนื่องจากผู้นำไทยยังมีความหวาดระแวงในจีนคอมมิวนิสต์อยู่ จึงดำเนินนโยบายอย่างระมัดระวัง

ดังนั้นทรศณะดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม การเริ่มติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ก็เป็นการปูพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้เกิดความเข้าใจกันยิ่งขึ้นนำไปสู่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างกันในปี 1975 ในสมัยของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

คูณย์วิทยธรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย